

1. Boffeck / Joh. Gottl. / diff. De cultu flumi-
nam. Lipsia 1740.
2. Breithaupt / Joh. Gust. / Dissertatio de
incrementis in bono et in malo, Halle
1710.
3. _____ pentas III de heresi, Halle 1697
4. Buddei / Joh. Franc. / diff. De fragrantia
Christi jena 1712.
5. _____ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ in
vita christiana, jena 1707.
6. _____ De libertate cogitandi, jena 1715
7. Burmanni / Joh. Eberh. / diff. De fide
salvifica, Helmst. 1682
8. Carpzov / Joh. Bened. / diff. De Chuppa
Hebræorum, 1710.
9. _____ diff. De religione quietista.
Lipsia 1687.
10. Carpzov / Joh. Gottl. / diff. De anno Jobe,
lib. secundum disciplinam Hebræo-
rum Lipsia 1730.

- 11 Chemnitz, J. Christoph Diss. de S. Coena, Jenae 1707.
 12 ——— Diss. de persona et libro Jobi, Jenae
 13 ——— Diss. de gratuita justificatione ho-
 mini peccatoris coram Deo, Jenae 1734.
 14 Chludsen, J. Martinus Diss. adversus Lamen-
 dum protestantium vindicans Methodum Exam-
 gelicorum, in inquirenda veritate Coelesti,
 15 ——— Diss. de Israelis in sua religione Con-
 stantia, Wittemb. 1717.
 16 ——— Diss. de spolio seductorum in fideles
 commisso, Wittemb. 1717.
 17 ——— Diss. de fide simplici, Wittemb. 1714.
 18 ——— Diss. de significatione voculae
 Teyto, Wittemb. 1715.
 19 ——— Diss. de methodo concionandi Christi
 Wittemb. 1724.
 20 ——— Diss. de introversione hominis in se
 ipsum, cum vera tum sanata, Wittemb.
 1723.
 21 ——— Diss. de sanctis protestantium non sanctis
 Wittemb. 1719.
 22 ——— Diss. de persona Christi, Wittemb. 1722.
 23 ——— Diss. de promovendis commodis
 Ecclesiae Lutheranae, Wittemb. 1718.
 24 ~~Diss. de~~ Diss. de Ecclesia sup. Episc.
 copio vidua non vidua, Wittemb. 1720.
 25 Christ, J. Jobi Diss. de cultu gloriae
 lae supremae aemulati ejusque Christo
 exhibendo, Jenae 1723.

- 26 Christiani s. Lav. / Diff. de reprobato
Syncretismo, Gissa 1696.
- 27 Clauswitz s. Bened. Gott. / Diff. de analogia
pentecostes V. et N. T. Halle 1779.
- 28 Conradi s. Christ. Willh. / Acta pauli
Ephesia ante tumultum Gometry
considerata, 1770.
- 29 Cotta s. Joh. Frid. / Diff. de contentione
Ecol. Rom. de attritione, Gual.
1734
- 30 Cramer s. Joh. Frid. / Diff. qua paulum
in synedro verba facientem
suetit. Jenae 1735.

3

I. N. J. C.
PROGRAMMA INAUGURALE:
RECTORE REGIÆ FRIDERICIANÆ MAGNI-
FICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN.

FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORUSSICI, ET ELECTORATUS BRAN-
DENBURGICI HÆREDE, &c. &c. &c.
EX COLLEGII THEOLOGICI DECRETO,

Ejusdem h. t. DECANUS
JOACH. JUSTUS BREITHAUPT,
S. TH. D. P. P. SEM. THEOL. DIRECT.
Consil. Consist. Duc. Magdeb. &c.

Ad CONCIONEM DOGMATICAM in Æde Schola-
stica cras hor. IX. habendam,

Nec non

AD DISPUTATIONEM INAUGURALEM
Proxime in Auditorio Academ. sustinendam,

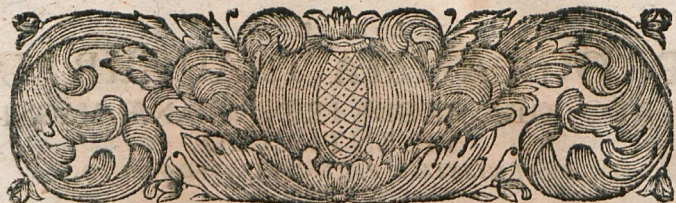
A

VIRO PLURIMUM REVERENDO ATQVE AMPLISSIMO,
DN. FERDINANDO HELFRICO *Sichtscheidt* /
Vocato Præposito, Inspectore & Pastore Prim.
Colon. ad Spream.

AUDITORES OMNIUM ORDINUM
solemniter invitat.

P. P. d. XI. Octobr. a. MDCCIV.

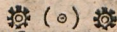
Denuo recusa MDCCX.

Rem Christianam retro sub
lapsam esse admodum, ita focordes sunt
multi, vt negent; multi fatentur, sed pa-
rum scite, vnicam mali rationem in vi-
ta & moribus statuentes. Vis autem Chri-
stiani officii sita omnis est in agnitione,
Domini nostri JESU CHRISTI, quæ
si penes hominem a Spiritu S. accensa ac viuide aucta reside-
at, externa opera non possunt mala esse; sin talia sint, neque
eam possideri, fatis produnt. Tam certa est veritatis diui-
næ sanctitas, vt, qui *cupiditatibus agantur, licet semper didice-
rint*, eo tamen in statu *ad veritatis agnitionem venire possint
nunquam.* 2. Tim. III, 6, 7. Quod cum docet Apostolus, te-
statur sane simul, *vim pietatis haberi non aliter posse, quam re-
cepta ac custodita Spiritus Sancti efficacitate; qua haud ma-
nente, nec vitæ nec doctrinæ, vtut optima videatur, integri-
tatem, nec verum quidquam vtriusque, nisi quandam μορφο-
σιν, formam inanem, superesse.* ibid. v. 5. Atque hoc vsque a-
deo exploratum habuit Paulus idem, vt, apud quos sub no-
mine Christiano cognitionis damnorum notaret, eosdem affe-
ctus prauis, vnde illud oriretur, soleret arguere, tanquam fon-
tis malorum omnium. Gal. VI, 12.

Ita ergo & hodiernum fieri, obseruamus: sequi defectus in
doctrina, vel in docendi mudo, variisque sentiendi & loquendi
rationibus, vbi anima ad docentem Christi spiritum non ipsa
perducta, sed humanis suis conceptibus verbo Dei abusa est.

Exem-

Exemplum insigne suppeditat *Articulus de Incrementis
Gratiae & Renouationis Gradibus*, qui in tota Scriptura, Aposto-
lica praesertim, lucem diffundit clarissimam; in his autem
postremis temporibus tantopere oblcuratur, vt pauci ipsius
Theologiae cultorum de illo digne cogitent, plurimi vero
pulcherrimam *gratiae & gloriae analogiam*, quae in eum admi-
randis viis confluit, aut turpiter ignorent, aut negent impie,
aut nemini in semet ipso obseruatu necessariam, temere ar-
bitrentur. Tantum vero vnde malum? Quando nempe
non denuo vere ex spiritu Verbi renascuntur, hinc existit,
vt nec adolescere, nec augeri, nec coronari desiderent; ve-
rum, quae huc pertineant, reformident tanquam aliena: :
quemadmodum grauiter aegrotantes, ab iis, quae sanis o-
mnium dulcissima sunt, abhorreere solent penitus. Contra,
qui geniti ex Spiritu spiritus, vt modo nati infantes, *ultra ap-
petunt lac Evangelii*, quo ratio vere *sincera* efficitur eapropter,
VT IN EO ACCRESCANT: siquidem *gustarunt, quam bonus
sit Dominus*, i. Pet. II, 2. 3. Itaque haec est ipsa regenerationis in-
doles, vt ejus participes facti, quamdiu eandem haud per-
diderint, non possint equidem, quin ad incrementa perpetuo
aspirent. *SCIENTES* etiam, ac minime immemores, *laborem
suum non esse inanem in Domino*, sed victoriam multiplicem ma-
nere multitudinem praemiorum vberissimam; hac itidem spe
inflammantur, vt mancant *firmi atque immoti, abundantes in ope-
re DOMINI semper*. i. Cor. XV, 58. Vtrinque igitur, siue na-
turam nouam, acceptam ex Deo, fideliter sequantur, siue
animo emendato plenissimam gratiae mercedem proposi-
tionem, curam, operamque ac studium exerceant, necesse est,
vt accessionibus *spiritualibus* potiantur, vtantur & fruantur
magis magisque sine intermissione vlla. Immo vero & *deficit*,

):(2

qui

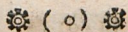
qui non proficit: vt notum prouerbum, si de aliis rebus, multo magis de iis, quæ regni Dei sunt, verissime habet. Hæc est natura, hæc viua spes, hæc ipsa vita renatorum! Quapropter omnia omnino ista & similia argumento esse patet, qui in flagrante isthac materia frigide agant, reddantque dubia, vel ut minus necessaria perstringant, quæ mentem regeneratam in vnione cum Deo tam efficaciter fouere atque excitare possunt ac debent, eos suam aliorumque salutem nimis negligere, & incurrere in errores, quibuscum Fidei ac Charitatis stare fundamentum nequeat.

Ceterum non parum interest, vt, quomodo Gratia accessiones fiant, quomodo curentur recte, vel impediuntur, & in quo maxime incrementorum versetur ratio, quiuis & Christianus & Theologus recte intelligat. Qua de re vt alibi vberius agitur, ita nunc communico BERNHARDI interpretationem *super Cantic. serm. XXVII. Necessè est, animam crescere ac dilatari, vt sic capax Dei. Porro latitudo ejus, dilectio ejus. Nam & anima minime, cum sit spiritus, corpoream recipit quantitatem, tamen confert illi gratia, quod negatum est a natura. Crescit quidem & extenditur: sed spiritaliter. CRESCIT NON IN SUBSTANTIA, SED IN VIRTUTE: crescit & in gloria. Crescit denique & proficit in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi: crescit etiam in templum sanctum in Domino Ergo quantitas cuiuscunq; anima æstimetur de mensura charitatis, quam habet, vt, verbi gratia, quæ multum habet charitatis, magna est, quæ parum, parua: quæ vero nihil, nihil. Circa quæ verba est animadvertendum, loqui Patrem de charitate Dei, quam sentiunt fideles per Spiritum S. diffusam in suis cordibus, quamque Paulus omnium virtutum scaturiginem monstrat. Rom. V, 5. Nec minus attendendum venit, partem hanc facillimam positivam non excludere alteram priuativam difficiliorem quæ semper istam antecedit. Pulchre commentatur de vtraque*

que *Abbatis Nesterotis prima collatio apud Johannem CASSI-
ANUM*, sic habens: *Sciendum est, duplici nobis laboris intentio-
ne sudandum, tam in expellendis vitis, quam in virtutibus acquiren-
dis. Et hoc non nostra capimus conjectura, sed illius sententia per-
doceur, qui solus officii sui vires rationemque cognoscit. Ecce,*
inquit, constitui de hodie super gentes, & super regna; ut euellas
& destruas, & disperdas, & dissipas, & ædifices, & plantes. In
expulsione enim noxiarum rerum quatuor esse necessaria designavit,
*id est, euellere, destruere, disperdere & dissipare. In perficien-
dis vero virtutibus, & his, que ad iustitiam pertinent, acquiren-
dis, ædificare tantummodo atque plantare. Unde liquido patet, dif-
ficilius conuelli atque eradicari molitas corporis atq; anime passio-
nes, quam spirituales exstrui plantarique virtutes. Pluribus ve-
ro hanc rem patefacturus est *Inaugurali Disputatione,*
DE INCREMENTIS IN BONO ET IN MALO,
Vir plurimum Reverendus, atque Amplissimus, **DN. FER-
DINANDUS HELFRICUS LICHTSCHEID**, vocatus
Præpositus, Inspector & Pastor. Print. Colon. ad Spream;
de cuius Vita ut more solenni constet, ipsum recensentem
habemus.*

Natus 1661. ^{22. A. N.}_{12. A. V.} Nouembr. in *Austria, Wrümlæ*, arce
pagoque Dnn Baronum de *KORNFEL*, honestis parentibus,
ANDREA LICHTSCHEID, hujus & reliquarum terrarum
Dnn. de Kornfeil Quæstore, & Matre, *REGINA*, nata *PAS-
SAUERJA*. A patre ante natiuitatem meam Deo dicatus, stu-
diis Theologicis & Ecclesiæ seruitiis, ex ipsius intentione,
meaq; propria inclinatione admouendus eram. Infans 3. ann.
exul ob Relig. Luth. professionem cum parentibus factus;
Ratisbonam (ubi in itinere illapsus Danubii aquis diuinitus ere-
ptus sum) delatus, prima literarum & Catechismi rudimen-
ta ibidem didici, peculiari Dn. *Matthiæ FRENZELII*, Syn-
dici

dici Ratisb. fauore adutus, qui filii loco patriæ jam orbem me habuit. Puer dein per Austriam patriam, *Sempronium*, Hungariæ urbem, ad scholam adductus, cum Dn. Barone de Kornfeil, minimo natu, educatus sum aliquot annis; donec scholis templisq; ademptis contigit, vt ego post alterum exilium *Vratislaviam*, Silesiæ metropolin, a Dn. *KARGIO* Cantore, in Templum Elifabeth. ob musicæ peritiæ vocisq; puritatem vocatus, Gymnasium Elifabethanum plures per annos frequentarem. Viros meritisimos; Dn. D. ACOLUTHUM, Pastor. Prim. in Theol. Polem. Dn. M. FRIDERICI, Ecclesiasten in Theol. Posit. & Lingu. Hebr. Dn. Eliam THOMÆ, Rectorem, in Phys. Metaph. &c. Dn. GEBHARDI, Conrect. in Philolog. & stylo, Dn. M. Mart. HANKIUM, in Philos. mor. & Histor. Dn. Christ. GRYPHIUM, in Græcis &c. ibi docentes audiui; paternum imprimis fauorem expertus HANKII & GRYPHII, vtriusque adhuc in viuis, qui, duorum Gymnasiorum Rectores, intimo accessu in domos & bibliothecas suas concessio, studia mea promouerunt. Hinc 1681. *Viennam* Austriæ repetens, hic ab amicis fautoribusq; Mathesin, Opticam &c. addidici. Jenam deinde, paulo ante obsidionem Turcicam Vienn. proficiscens; audiui B. Dn. BECHMANNUMS. Theol. Doct. publice legentem in Theologicis, in Mathematicis vero celeberr. WEIGELIUM, qui pariter me filii nomine dignatus est. Scriptis delectatus in primis B. MUSÆI; in hæc cum cura incubui, conjungens B. DANHAUERI æstimatisimos labores. HULSEMAMNI quoque & SCHERZERI, nec non libros optimorum Virorum, Mart. CHEMNITII & Joh. HERHARDI. Dn. D. SPENERI etiam libello insigni, *Von der allgemeinen Gottes Gelartheit/ excitarus, αληθειαν, quæ est κατ' ευσθεϊαν*, studiosus Theol. cœpi quaerere. Mox ob bellum Turcicum omnibus subsidiis domesticis destitutus, supplectilem librariam hæctenus collectam, do-

domumque transmissam, cum aliis ibidem relictis bonis, omnino perdidit. Academia relicta *Cizama* Patrono summo ob curam filii vocatus, atque hic innotescens, primum 1687. ad munus sacrum Pastoris in *Krättschau*, a Reuer. Capitulo Zizenfi, postea 1689. ad Templum primarium vrbis Michaelitanum a Reuerendiss. & Sereniss. Principe MAURITIO WILHELMO, Postulato Administ. Naumburg. & Duce Saxon. Domino meo sine vlla intermissione clementissimo, nihil tale cogitans, neque id vlllo modo quærens, vocatus sum. Deus autem me non solum cœtus exemplar in doctrina, sed & in multis afflictionibus & patientia fieri volens, tam grauibus & pertinacibus doloribus Theologiam crucis mihi inculcauit, vt pluries beatam analysin ex officio, ex conjugio, ex mundo, exspectauerim, rarissimo jam caractere in aperto thorace notatus, quo succi nutritii quantitas non exigua quotidie effluit. Casum dissertatione publica Dn. D. HOFMANNUS, Consiliar. Reg. Med. & Phys. Prof. meritissimus, delineauit. Scripta publica huc vsque a me sunt edita sequentia: De Jure vocationis ministrorum Ecclesiæ per nuptiarum adjectionem. An 1696. in 8. Confinium veri & falsi circa amorem purum. 1699. in 8. Interesse veritatis in causa amoris puri. 1699. in 8. Christliche Gedanken vom Büchl. Ewiges Evangel. 1699. in 8. Keine Absicht auff die Seeligkeit 1701. in 8. Gründliche und bescheidene Untersuchung vom Gnaden-termin 1701. in 4. Wahre Friedens Mittel im Streit vom Gnaden-termin. 1703. in 4. Sendschreiben an Hn. D. Nechenberg/ an Hn. Honstädt/ Sen Lub. an Hn. D. Fecht/ an Hn. D. Jttig/ in 4. Predigt vom Recht des Sabbath/ 1703. in 4. Nunc ultra omnem spem meam me iterum ex quieto vitæ genere, gratiosissima Principis mei indulgentia hactenus constantissime concessa, ad functionem grauiorem, ex cruce ad lucem vocat Optimus Pater Cœlestis. Ipse ergo
vires

❁ (o) ❁

vires collaturus est, postquam elegit debilem, quique in nulla re, nisi in cruce Domini nostri JESU CHRISTI gloriari desiderat; per quem mundus mihi crucifixus est, & ego mundo.

Nimirum, DEO dirigente, a *Potentissimo REGE Borussiae*, Domino nostro longe clementissimo, vocatus est dignissimus vir *Præpositus & Inspector Ecclesiasticus*, nec non a *Senatu Colonienſi ad Spream Pastor primarius*. Quamobrem ut in reliquis, ita & hic diuinæ voluntati se plane submitit, jubentibusque Patronis in hoc etiam negotio est obsecutus, ut eruditionis atque integritatis Theologicæ testimonium publicum sibi impertiri pateretur. Admissus propterea in Uniuerſitate FRIDERICIANA nostro a Collegio, talem se facile probauit, qualem ipsum experta dudum est Ecclesia, Euangelica. Nec minus ex *Cursoriis lectionibus*, quas publice ex *Facultatis* decreto his diebus habuit, de *Systoichia umbrarum legis cum veris antitypis*, in Gal. IV, 21-27. rara ejus doctrina, elegante ac pio cum iudicio conjuncta, ab audientibus iustissimum applausum reportauit. Nunc de *speciminibus* publice adhuc edendis superest, ut cras *Domin. p. F. Trin. XXI. Concio* accedat hor. antemerid. IX. in *Æde Scholastica*, ac deinde disputatio illa solennis, de INCREMENTIS IN BONO ET IN MALO, exquisite conscripta. Ad quem utrumque actum Academicum, consentiente Magnifico Prorectore, Proceres omnium Ordinum, Professores Ciuesque Academicos, Illustrissimos, Illustres, Amplissimos ac Nobilissimos, officiosissime atque amantissime inuito, Summi Numinis auxilium ad omnia implorans etiam atque etiam.

P. P. in Acad. Regia Fridericiana

d. XI. Octobr. A. M DCCIV.

ad 20

94 A 7347(1)

ULB Halle
000 523 054

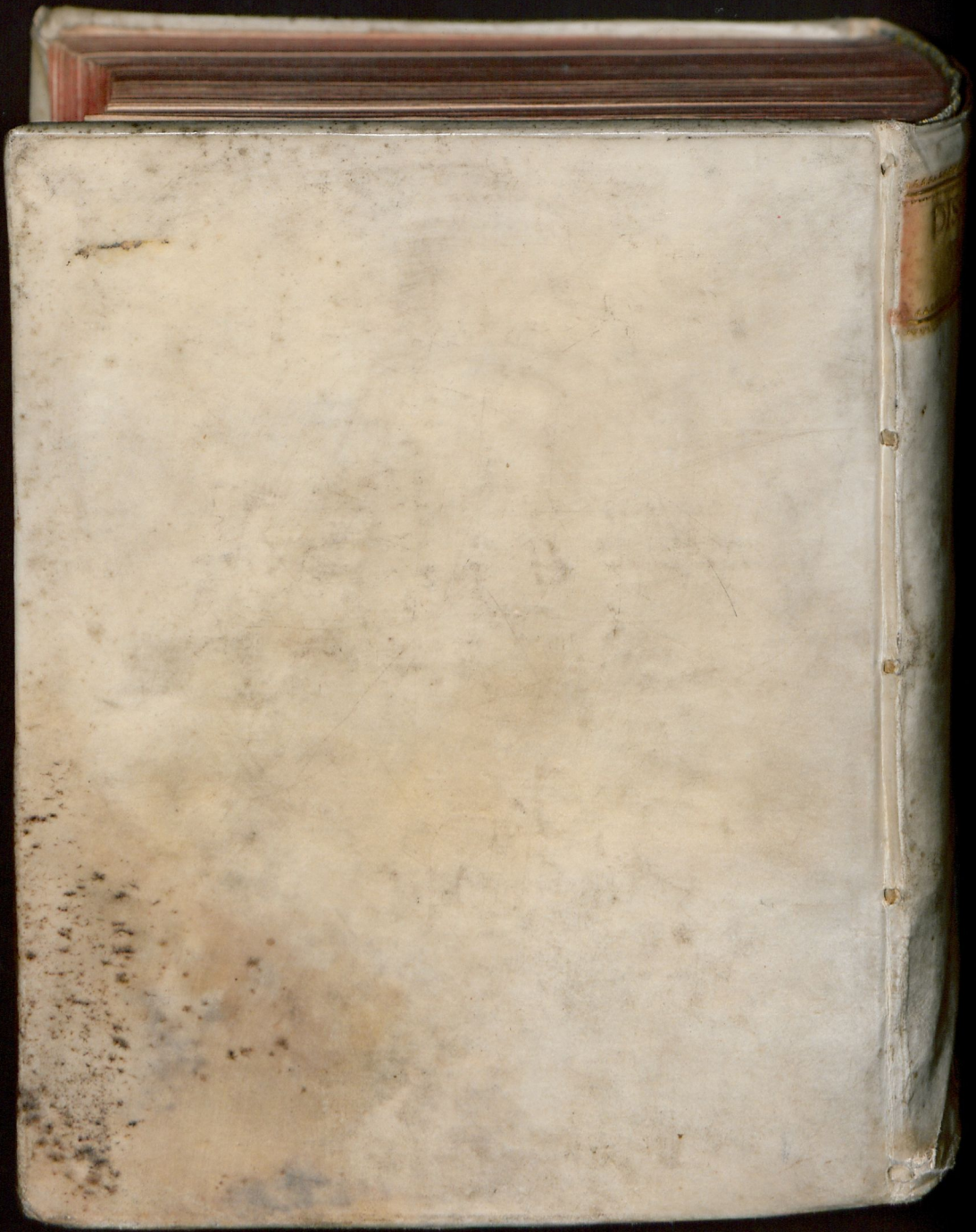

3

Sb.

WMA

I. N. J. C.
PROGRAMMA INAUGURALE
RECTORE REGIÆ FRIDERICIANÆ MAGNI-
FICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN.

FRIDERICO WILHELMO,
REGNI BORUSSICI, ET ELECTORATUS BRAN-
DENBURGICI HÆREDE, &c. &c. &c.
EX COLLEGII THEOLOGICI DECRETO,
Ejusdem h. t. DECANUS

JOACH. JUSTUS BREITHAUPT,
S. TH. D. P. P. SEM. THEOL. DIRECT.
Confil. Consist. Duc. Magdeb. &c.

Ad CONCIONEM DOGMATICAM in Æde Schola-
stica cras hor. IX. habendam,

Nec non

AD DISPUTATIONEM INAUGURALEM
Proxime in Auditorio Academ. sustinendam,

A

VIRO PLURIMUM REVERENDO ATQVE AMPLISSIMO,
DN. FERDINANDO HELFRICO *Sichtscheidt* /
Vocato Præposito, Inspectore & Pastore Prim.
Colon. ad Spream.

AUDITORES OMNIUM ORDINUM
solemniter invitat.

P. P. d. XI. Octobr. a. M DCCIV.

Denuo recusa M DCC X.